

Skydda vattnet

STRATEGISKT DRICKSVATTENSKYDD I KOMMUNERNA

Sveriges
Kommuner
och Landsting

Skydda vattnet

Vatten är livsviktigt. Utan rent dricksvatten stannar vår vardag.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) vill genom denna skrift bidra till det arbete som säkrar att alla människor i Sverige kan dricka rent och säkert vatten, både i dag och i morgon.

Rent vatten ingen självklarhet

Gott och hälsosamt dricksvatten är lätt att ta för givet, det bara finns där. I Sverige är det kanske särskilt lätt att slå sig till ro. Våra stora älvar och många sjöar ger oss fantastiska förutsättningar att hålla en bra dricksvattenkvalitet. Men de senaste årens förändringar innebär att hoten mot ett friskt och hälsosamt vatten växer.

- ▶ Vi använder allt mer läkemedel, bekämpningsmedel och andra kemikalier som påverkar dricksvattenproduktion och avloppsrening.
- ▶ Tidigare okända bakterier sprider sig när klimatet förändras.
- ▶ Häftigare skyfall, översvämningar och mer intensiv torka ger oss ändrade förutsättningar.

Säkert vatten viktigt för alla

Om det ska finnas friskt vatten i kranen även i framtiden behöver det skyddas bättre. Det är kommunernas ansvar, och för att de ska kunna fullgöra sin del behöver stödet från staten och dess myndigheter förbättras.

För att säkra goda livsmiljöer både för oss själva och för kommande generationer krävs planering som ser till helheten och samtidigt är klimatsmart.

SKL LYFTER VATTENSKYDDET

SKL identifierar de viktigaste åtgärderna för kommunledningens arbete med att säkra medborgarnas dricksvatten.

SKL visar hur statens stöd till kommunernas arbete behöver utvecklas för ett säkrare och effektivare vattenskydd.

SKL lyfter fram fyra kommuners erfarenheter av strategiskt vattenskyddsarbete. Habo, Östersund, Norrköping och Växjö kommuner har mött olika svårigheter och kriser och funnit sin väg för att övervinna dem.

Skyddet av dricksvattnet måste bli säkrare och avloppsvattenreningen svara mot nya krav. Uppströmsarbetet – att föroreningarna stoppas där de uppkommer och aldrig når reningsverken – måste utvecklas.

Både staten och kommunerna behöver uppmärksamma vattenskyddet mer aktivt.

Kommunernas komplexa ansvar

Reningen i vattenverk och rätt teknik i avloppsreningsverken är traditionellt kärnan i kommunernas ansvar för vattenförsörjningen. Men uppdraget har växt, blivit mer komplext och vattenskyddet i många kommuner behöver utvecklas.

Skyddet av vårt viktigaste livsmedel, vattnet, måste finnas med i all samhällsplanering. Ett gott och hälsosamt vatten säkras när kommunens ledning tar ett samlat grepp om frågan. Dricksvattenskyddet behöver finnas högt uppe på den politiska dagordningen. Det behöver vara en självklar del i övergripande styrdokument.

Det finns mycket att tjäna på en mer sammanhållen och strategisk vattenförvaltning. Kommunen undviker onödiga krockar, och kanske också framtida kostnader för både miljö och ekonomi.

Nya ledningar eller bra barriärer

Bra dricksvattenförsörjning förutsätter ett väl fungerande vatten- och avloppsnät. En plan behövs för förnysetakten av VA-systemen.

Många vattenverk saknar idag tillräckliga barriärer mot att förorenat vatten kommer ut på ledningsnätet. Dagens vattenverk måste klara att oskadliggöra de nya virus, bakterier och parasiter som ett varmare klimat och ett ökat resande medför. Att installera sådana säkra barriärer är nödvändigt för att garantera säkerheten i dricksvattenförsörjningen.

**Dricksvattenskyddet
behöver finnas högt
uppe på den politiska
dagordningen.**

Säkrare dricksvatten – ledningens ansvar

SKL har identifierat sex punkter som centrala i kommunledningens politiska arbete för ett säkrare dricksvatten¹. Använd gärna vår sammanställning som en checklista i er kommuns arbete för att säkra dricksvattnet.

1. Strategisk vattenplanering

Arbeta fram och ta beslut om ett strategiskt och politiskt förankrat styrdokument för kommunens samlade vattenplanering, som en del av kommunens översiktsplanering.

Hoten mot dricksvattnets kvalitet förvärras av klimatförändringarna, förändrad befolkningsstorlek och ökad kemikalieanvändning. Ett sätt är att utgå från Havs- och Vattenmyndighetens nya vägledning för övergripande kommunal VA-planering². Den tydliggör sambandet mellan planeringsprocess och vattenförvaltningens krav.

2. Mellankommunal samverkan

Samverka med andra kommuner och aktörer inom avrinningsområdet.

Kommuner har stor nytta av varandras kompetens och mycket att tjäna på samverkan. Vattnets kvalitet och kvantitet påverkas av många faktorer och aktörer utanför kommunens område. Vattnet känner inga administrativa gränser. Ett sätt är att bygga nya samverkansformer kring gemensamma vattenresurser inom ett avrinningsområde.

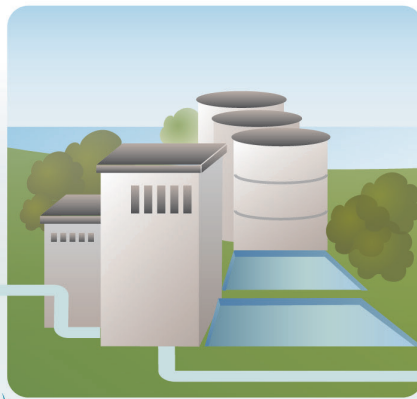
Not 1. Åtgärderna är i huvudsak identifierade i samarbete med branschorganisationen Svenskt Vatten.

Not 2. www.havochvatten.se

Mellankommunal samverkan

- Tillräckligt skydd för dricksvattentäkterna
- Uppföljning av vattenskyddet

- Tillräckliga barriärer i vattenverken

- Krisberedskap
- Strategisk vattenplanering

Centrala punkter för kommunledningens politiska arbete för ett säkrare dricksvatten.

3. Tillräckligt skydd för dricksvattentäkterna

Inrätta ett lämpligt vattenskydd med stöd av moderna föreskrifter.

Dricksvattnet måste på många håll skyddas bättre än idag. Samverka inom och mellan kommuner, samt med andra aktörer för att skydda dricksvattentäkterna. För en dialog med länsstyrelsen som ska ge underlag och stöd till kommunernas arbete.

4. Uppföljning av vattenskyddet

Kontrollera att skyddet av dricksvattnet fungerar i praktiken och att vattenskyddsområdets föreskrifter följs.

Utan uppföljning finns risk att vattenskyddet inte fungerar, trots allt resurskrävande arbete som lagts på att inrätta vattenskyddsområden. Prioritera att ha resurser för tillsynen av vattenskyddsområden, vattenverk och avlopprening i kommunen.

5. Tillräckliga barriärer i vattenverken

Se till att vattenverken har tillräckliga mikrobiologiska barriärer för att säkra vattenkvaliteten. Barriärerna måste klara föroreningar som virus, parasiter och bakterier.

Över en miljon personer dricker vatten från kommunala vattenverk som inte har tillräckliga barriärer för mikrobiella föroreningar. Ett sätt är att använda verktyget God Desinfektionspraxis (Förenklad GDP). Med hjälp av verktyget kan ni på bara några timmar bedöma den hygieniska säkerheten och bestämma behovet av rening i vattenverken³.

Not 3. www.svenskvatten.se

6. Krisberedskap

Upprätta en krisplan kring dricksvattenförsörjningen och förankra hos alla berörda funktioner, inklusive kommunala bolag, räddningstjänst och polis. Låt politiker och tjänstemän öva planerna tillsammans.

Dricksvattenförsörjningen måste fungera även vid kris. Krisplaner utvecklar kommunens förmåga att driva samhällsviktiga verksamheter trots störningar. Identifiera kritiska funktioners behov av dricksvatten. Planera för kontinuitet i dricksvattenförsörjningen. Centrala verk ger utbildning och stöd till kommuner i arbetet med krisberedskap⁴.

Not 4. Se vidare om krisberedskap på www.slv.se och www.msb.se

Staten behöver göra mer

Dricksvattenförsörjningen är ett kommunalt ansvar men också ett nationellt intresse. För att alla kommuner ska kunna fullgöra sin del av ansvaret måste staten göra sitt på ett bättre sätt än idag. För att inte samhällsbyggande och vattenvård ska hamna i onödiga konflikter behöver kommunerna bättre stöd och flera verktyg från staten för att hitta bra lösningar.

Kommuner har många avvägningar att göra och måste själva kunna prioritera hur skyddet ska ske.

Det borde gå att få till ett smidigare samarbete mellan kommuner, länsstyrelser och andra statliga myndigheter, som Havs- och vattenmyndigheten.

Förbättrat stöd från staten

Staten ställer många krav genom lagstiftning. Reglerna kan vara motstridiga och upplevas som krångliga. Därför behöver staten ge vägledning för hur kommunerna ska kunna leva upp till kraven. Följande områden anser SKL att staten måste förbättra:

1. Anpassa skyddskraven lokalt

Att vattnet ska skyddas är självklart, och det kan göras på olika sätt. Staten behöver ge kommunerna bättre stöd och flera verktyg för att finna bra lösningar vid inrättandet av nya vattenskyddsområden, så att samhällsbyggande och vattenskydd inte hamnar i onödiga konflikter. Här behöver kommunerna konkret stöd från staten för att komma vidare. Det kan inte innebära att utvecklingen av ett område avstannar.

2. Korta länsstyrelsernas handläggningstider

Länsstyrelserna prioriterar inte sin egen handläggning vid revidering och prövning av nya vattenskyddsområden⁵. Staten ställer samtidigt höga krav på kommunerna om tidsgränser och skyndsamhet. Det är inte acceptabelt att staten säger att vattenskyddet är viktigt och sedan inte prioriterar det i det egna arbetet. Det leder till att arbetet står stilla i områden som har stora behov av att skydda dricksvattnet.

Det är inte acceptabelt att staten säger att vattenskyddet är viktigt och sedan inte prioriterar det i det egna arbetet.

3. Bra planeringsunderlag för vattenfrågorna

Förtätning av städer och samhällen är viktigt för att planera klimatsmart och innebär samtidigt utmaningar för vattenkvaliteten. Mer kemikalier hamnar i avloppen, och vid kraftiga skyfall belastas våra vattensystem med översvämningar som följd. Staten måste ge bättre planeringsunderlag för klimatanpassning samt vattenkvalitet i sjöar och vattendrag så att kommunerna kan ta hänsyn och använda underlaget i sin planering. Här har staten en viktig roll att spela.

4. Statens röster säger olika

Idag får kommuner olika besked om vattenskyddsområdets omfattning beroende på vilken länsstyrelse man kontaktar. Olika länsstyrelser gör olika bedömningar om vad som gäller i fråga om användning av bekämpningsmedel. Det är inte acceptabelt.

Se till att statens centrala vägledning når ut till dem som ska omsätta den i praktiken – nämligen kommunerna.

5. Klargör acceptabel risk

Livsmedelsverket behöver tydliggöra sin vägledning för hur effektiva de mikrobiologiska barriärerna mot virus, parasiter och bakterier måste vara. Idag får kommunerna olika besked om vad som är acceptabel risk, alltså hur mycket mikroorganismer som kan accepteras i dricksvattnet.

Not 5. Se Svenskt Vattens meddelande M138, 2013, "Skydda Dricksvattnet!". I genomsnitt tar ett ärende om vattenskyddsområden nästan två år att handläggas vid landets länsstyrelser. Det mest långdragna 13 år.

Habo kommun

Attraktivitet stärks av säkert dricksvatten

Habo tog ut låga VA-avgifter för att inte tappa sin dragningskraft på nya invånare. Taxan höjdes för att skydda dricksvattnet – och ingen dipp syns i inflyttningskurvan.

Så här i efterhand inser kommunledningen att attraktivitet ställdes mot värnandet av naturresurser, trots att det varken är ekonomiskt eller miljömässigt hållbart.

Investeringar bekostades främst av nya användares anslutningsavgifter, så kommunen kunde inte veta på förhand om de hade kostnadstäckning eller inte. Samtidigt behöver det gamla vattenledningsnätet förnyas och små vattentäkter skyddas.

- Det var ju feltänt och vi insåg att vi satt på en tickande bomb om vi inte agerade, säger Thomas Wertén, kommunstyrelsens moderate ordförande.

Läget vid Vätterns strand ger tillgång till en fantastiskt fin vattentäkt och lilla Habo köper sitt dricksvatten av grannkommunen Jönköping. Utmaningen är att hålla ordning på alla enskilda vattentäkter och att klara alla de krav som är desamma för storstäder som småkommuner.

Habos grundinställning är att uttag och långsiktig hållbarhet går hand i hand. De kostnader vi orsakar nu måste vi också täcka nu och inte dumpa dem på kommande generationer. Tänkandet gäller allt från barnomsorg till vatten.

- Det är egentligen naturligt, säger Thomas Wertén. Vi vet att kraven på vattenförvaltning kommer att öka och det blir bara besvärligt om vi skjuter upp det.

Kommunfullmäktiges beslut om att avgiftssystemet skulle göras om gick inte smärtfritt. Invånarna ifrågasatte varför de skulle betala mer när det hade gått så bra innan. Det var en pedagogisk uppgift att förklara att kommunen nu för första gången skulle ta ut avgifter för de kostnader man faktiskt hade.

- Vi slipade av hörnen på avgiftshöjningarna och höjde dem successivt under flera år, säger Thomas Wertén.

Han poängterar att vattenskydd inte är en politisk fråga i Habo utan mer av en pragmatisk hållning gemensam för alla partier. Och inte har kommunens dragningskraft på inflyttare minskat på grund av avgiftshöjningarna. Habo har fördubblat sitt invånarantal sedan 1970-talet och ett hundratal personer flyttar fortfarande in varje år.

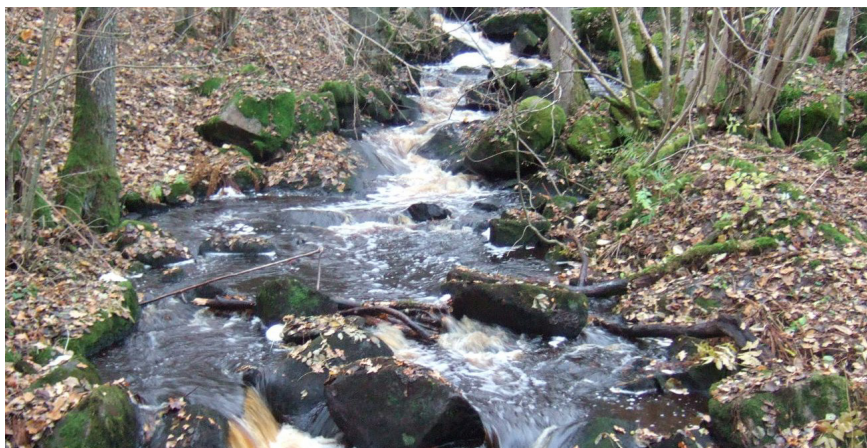
Vättern är ett känsligt vatten och kommunerna runtomkring förväntas alla ha ett arbete för att skydda den gemensamma dricksvattenkällan.

Habo har bra koll och vet vilka vattentäkter som behöver särskilda åtgärder. Proppen i hanteringen är att beskeden från Länsstyrelsen tar så lång tid.

- Vi har ansökt om att få göra vattenskyddsområden, men det är inte precis med vändande post vi får besked, säger Thomas Wertén.

GOTT RÅD FRÅN THOMAS WERTÉN

Länsstyrelserna skulle kunna vara mycket mer konsultativa om hur kommunerna kan uppfylla deras krav. De kunde till exempel upprätta mallar för hur försörjningsplanerna för dricksvatten ska se ut. Nu måste kanske en liten kommun anlita dyra konsulter.

Östersunds kommun

Vattenberedning lösning vid vattenkris

En vattenberedning där alla partier samverkar och en vässad kris- och informationsberedskap. Det blev en del av lösningen när Östersund lärde av sin vattenkris.

Cryptosporidium. Så heter den parasit som gjorde tusentals östersundsbor magsjuka, skickade 65 personer till sjukhus och tvingade alla kommuninvånare att koka dricksvattnet i tre månader.

- Utbrottet var en väckarklocka. Vi fick upp ögonen för att vatten är vårt viktigaste livsmedel och hur sårbart det kan vara.

Det säger Carina Zetterström, centerpartist och förste vice ordförande i kommunstyrelsen. Väckarklockan ringde inte bara i Östersund utan också i Skellefteå som drabbades av ett liknande utbrott och i de många kommuner som sett över sina barriärer efter händelsen.

Efter utbrottet tillsatte kommunfullmäktige en vattenberedning där alla partier hade en representant. Uppgiften var att hitta strategier för att säkra ett gott och hälsosamt vatten. Kommunens tjänstemän inom vatten, miljö och hälsa stöttade beredningen med sina kunskaper.

Det var strax innan jul 2010 och Östersund var värd för Världscupen i skidskytte. Staden drabbades av Sveriges största dricksvattenburna utbrott av maginfektioner någonsin.

Det var en hektisk tid för Östersunds politiker och tjänstemän. Vattenproverna visade att parasiten fanns både i råvattnet från Storsjön, i det utgående dricksvattnet från vattenverket och i ledningsnätet. Teorierna var

många. Var barriärerna i reningen för dåliga? Kunde parasiterna ta sig från avloppsreningsverket till vattenreningsverket och sen in i dricksvattnet?

- Katrineholm hade köpt en UV-anläggning och var vänliga nog att sälja den vidare till oss. När den var installerad och vi spolat igenom systemet så försvann parasiten, säger Carina Zetterström.

Kostnaderna för utbrottet blev enorma. Dessutom har Östersunds kommun dragits in i en rättsprocess om miljöbrott. Men kommunen har också fått beröm för sitt agerande och sin information under kristiden.

Tidigt publicerades också en enkät på kommunens hemsida, som verkligen underlättade kartläggningen av smittan.

- Vi har tittat på allt, säger Carina Zetterström. Hur råvattnet påverkas av ett förändrat klimat, nytt råvattenuttag, avloppsreningsverkets placering och olika typer av avskiljande barriärer.

Ett konkret förslag politikerna vill förverkliga snarast är att upprätta ett reserv-vattensystem tillsammans med Krokoms kommun.

Men alla förbättringar går inte att genomföra genast. Bara att se över ledningsnätet är ett enormt arbete och alla investeringar kostar. Därför har beredningen gjort en tydlig prioritering över vad som är nödvändigt, angeläget och önskvärt, med åtföljande tidsplan och prislappar. Alltsammans grundat på en risk- och säkerhetsanalys förstås.

- Vi har lärt oss jättemycket, säger Carina Zetterström. Det är först när något sånt här händer som man riktigt förstår hur viktigt vattnet är.

GODA RÅD FRÅN

CARINA ZETTERSTRÖM

- › Se över kommunens krisberedskap. Om det inte finns någon plan kring dricks-vattenkriser – ta fram en.
- › Säkerställ alla barriärer i tid.
- › När något hänt: informera allmänheten hela tiden, även när inget nytt inträffat.

Norrköpings kommun

Konflikter upp på bordet

En levande dialog med berörda, vattenmedveten allmänhet, sektorsövergripande ledningsgrupp och insikten att konflikter måste upp på bordet för att kunna hanteras. Det är de viktigaste framgångsfaktorerna i Norrköpings arbete för att skydda sitt dricksvatten.

Sjön Glan är huvudvattentäkt för 108 400 människor. Riksväg 51 strök förbi nära sjökanten och Norrköpings politiker blev alltmer medvetna om vad en stor olycka med godstransporter skulle kunna innebära. Som på så många platser runt om i landet läckte lantbruket gödning ner i sjön och risken fanns att bekämpningsmedel skulle läcka. Det finns även stora industrier i närheten. I den primära zonen, närmast sjön, fanns både sommarstugor med enskilda avlopp och flera småföretag som hanterade bensin, giftigt för vattenlevande djur och växter.

Huvudvattentäkten gick ju inte att flytta på, så hur skulle kommunen göra för att minska människans påverkan?

2005 hade den diffusa oron för dricksvattnet kanaliseras i en strategi och två år senare togs de formella besluten. Arbetet med att göra Glan till ett vattenskyddsområde kunde sätta igång.

En viktig byggsten var när förvaltningschefer och politiker samlades i en ledningsgrupp för vattenfrågor, med ansvar för samordning och riktlinjer. I den satt representanter för byggnads- och miljöskydds nämnden, tekniska-

och stadsplaneringsnämnden. Högsta ledningen för det kommunala bolaget Norrköping Vatten ingick också. Ledningsgruppen för vattenfrågor byggde på insikten att dricksvattenskyddet måste ha förankring på högsta politiska nivå för att prioriteras tillräckligt högt.

Eva Andersson, (S) är ett av fem kommunalråd i Norrköping och har drivit på arbetet för att göra sjön Glan till ett vattenskyddsområde. Hon är väldigt nöjd med att ledningsgruppen instiftades.

- Det har fungerat väldigt bra och var en viktig framgångsfaktor, säger hon.

Även näringslivs- och kommundirektören var knutna till gruppen. Näringsidkare vände sig till dem och därför måste de kunna förklara att friskt och hälsosamt dricksvatten är grundläggande även för tillväxt och företag.

Medvetenheten om hur viktigt det är att skydda dricksvattnet har ökat också hos allmänheten, tycker Eva Andersson.

- Att öka medvetenheten om vattenskyddets betydelse är nästan det viktigaste vi kan göra, säger hon.

Väg 51 behövde flyttas även av andra skäl och en förbifart blev lösningen, i samarbete med dåvarande Vägverket. Flera fastigheter behövde lösas in för den nya vägen och det är ju aldrig roligt för ägarna. Då gäller det att inse att det inte alltid finns en lösning som gör alla glada, menar Eva Andersson. Kommunen lade mycket tid på att åka ut och prata med verksamhetsansvariga och fastighetsägare.

- Det var komplicerade processer, det har varit väldigt mycket samtal och vi har diskuterat för att hitta den bästa lösningen. Oftast fungerade det väldigt bra, säger Eva Andersson.

Hon tycker också att kommunen fått bra stöd i arbetet med vattenskyddsområdet. Både av sin länsstyrelse, av organisationen Svenskt vatten och av Regionförbundet och närliggande kommuner.

Nu är gamla väg 51 en byväg, föroreningskällorna under kontroll och vattenskyddsområdet vid sjön Glan verklighet.

GODA RÅD FRÅN

EVA ANDERSSON

- › Tillsätt en övergripande ledningsgrupp för vattenfrågor.
- › Se till att träffas med respekt för varandra och lyft upp konflikter på bordet.
- › Inse att alla konflikter inte går att lösa, men att det ändå är viktigt att träffas och konstatera det.
- › Informera allmänheten om dricksvattnets skyddsbehov.

Växjö kommun

I Växjö är alla partier gröna

I 25 år har Växjös politiker från alla politiska läger varit överens: vi ska bli Sveriges bästa miljökommun.

– Så har det också blivit och nu har vi bland det bästa dricksvattnet i Sverige!

Det säger Bo Frank, nu kommunstyrelsens ordförande, då en ung moderat med miljöprofil.

I början av 1990-talet stod miljöfrågorna högt på samhällets dagordning och det påverkade de då unga politikerna i staden, oavsett partifärg. Därför var det lätt att göra en långsiktig informell överenskommelse för miljön skull.

– Klimat och miljö handlar om globala ödesfrågor och det är bara en bråkdel av jordens befolkning som har tillgång till rent vatten. Så det är klart att vi måste vårda det fina vatten vi har, säger Bo Frank.

Målsättningen har gett staden flera utmärkelser och internationella miljöpriser.

Småland är fullt av möjliga dricksvattentäkter i sjöar, men Växjö ville ha det finaste som gick att hitta. Därför övergav man Helgasjön när det gamla vattenverket där var uttjänt. Istället byggde kommunen dubbla ledningar till Bergåsen i Ljungby kommun för att få tillgång till naturligt infiltrerat grundvatten.

De 4-5 mindre vattentäkter som används av samhällena runtomkring Växjö har alla lokalt anpassade skyddsföreskrifter.

– Där är vi jättehårda och det har vi jobbat intensivt med, säger Bo Frank. Vattenskyddsområdena finns på plats sedan 1970-talet och kommu-

nen behöver bara underhålla dem genom att uppdatera skötselplanen. Men egentligen började den starka vattenvårdstraditionen ännu tidigare.

Det finns sju sjöar inne i stan och redan på 1960-talet beslutade sig politikerna för att restaurera dem alla. Den första man tog sig an var då en gräsmatta. Nu är den en fullt badbar sjö med kräftfiske mitt på campusområdet.

- Vi har föryngrat sjöarna många hundra år och de är så rena att folk badar i dem och det gör även jag själv, säger Bo Frank.

Växjö betyder "där vägar och sjöar möts", så det finns att leva upp till.

De konkreta målen är att alla Växjös sjöar och vattendrag ska ha god vattenstatus och att hälften av de enskilda avloppen ska ha fullgod reningskapacitet år 2015.

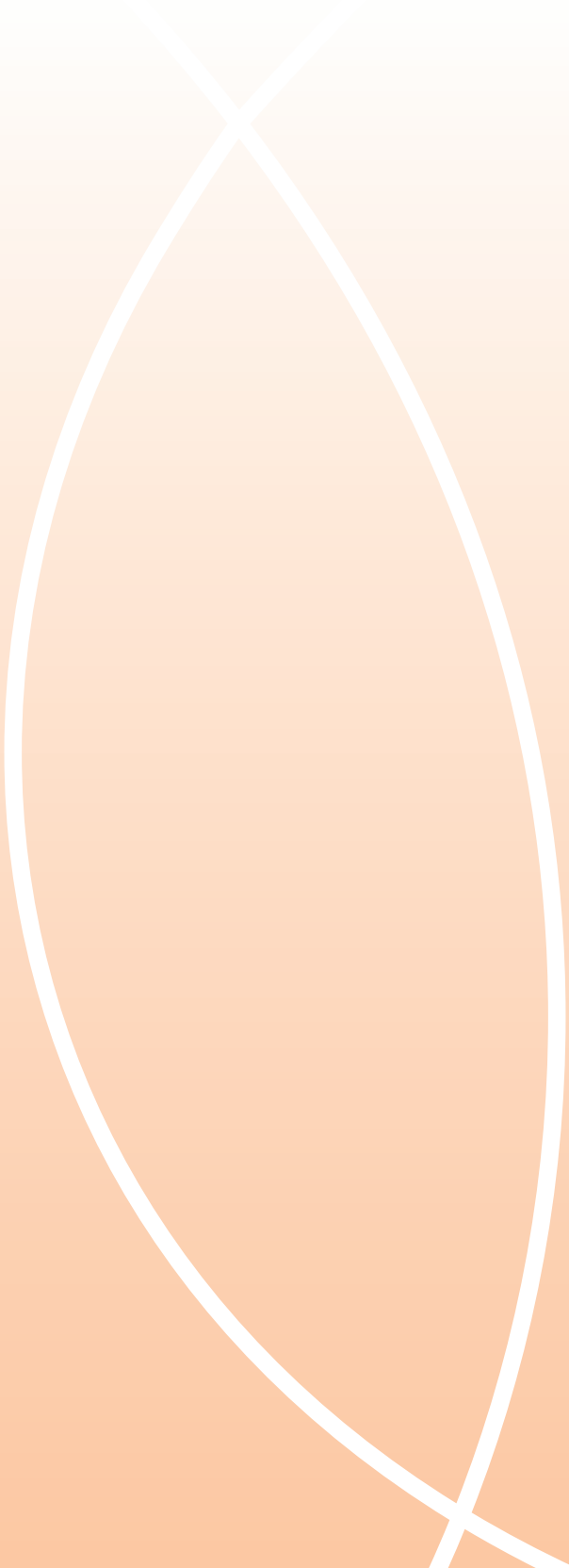
GODA RÅD FRÅN

BO FRANK

- › Hissa miljöfrågorna politiskt.
- › Samarbeta med både universitet och näringsliv.
- › Arbeta långsiktigt.

Upplysningar om innehållet:

Tove Göthner, tove.gothner@skl.se
08-452 79 25

© Sveriges Kommuner och Landsting, 2013

Bestnr: 5321

Text: Kristina Mattsson, Journalistgruppen Kajak

Foto omslag: Thomas Henrikson

Foto inlaga: Fotofabriken, Matton, Maskot, Habo kommun, Mattias Eliasson, Sverker Berggren, Norrköpings kommun, Kristina Gustafsson, Mats Samuelsson och Johnér bildbyrå.

Illustration: Valja Design

Produktion: Kombinera AB

Tryck: LTAB, 2013

Dricksvattenförsörjningen är ett kommunalt ansvar och ett nationellt intresse. I den här skriften uppmärksammar SKL de sex viktigaste frågorna för kommunledningens arbete med att nå ett säkrare dricksvatten till medborgarna, på kort och på lång sikt. Frågorna kan användas som en checklista och ett underlag för diskussion om hur kommunen behöver prioritera för att skydda dricksvattnet.

Fyra kommuner berättar om sina erfarenheter och lärdomar av strategiskt vattenskyddsarbete på högsta politiska nivå i kommunen. SKL identifierar även de områden som staten behöver förbättra för att ge kommunerna nödvändigt stöd i vattenskyddsarbetet.

Skriften är en del i projektet "Klimatsmart planering" som har varit en av SKL:s prioriterade frågor under 2013.

Beställ eller ladda ner på webbutik.skl.se

Bestnr: 5321

**Sveriges
Kommuner
och Landsting**

Post: 118 82 Stockholm
Besök: Hornsgatan 20
Telefon: 08-452 70 00
www.skl.se